

Elpyminen jatkuu kotimarkkinoiden vetämänä, mutta vuoden loppu jäi vaisuksi niin elintarviketeollisuudessa kuin muutenkin taloudessa. Elintarviketeollisuuden tilauskanta on vähitellen vahvistunut ja ala investoi voimakkaasti. Myönteiset suhdanneodotukset eivät kuitenkaan ole vielä konkretisoituneet.

Kirkastuvia näkymiä varjostaa myös alan tiukka kilpailu, mikä näkyy hintakehityksessä. Tuottajahinnat ovat alentuneet ja niiden odotetaan edelleen laskevan. Myös elintarvikkeiden kuluttajahinnat laskevat, vaikka yleinen inflaatio on kiihtynyt. Maatalouden tuottajahinnat putoavat edelleen nopeasti.

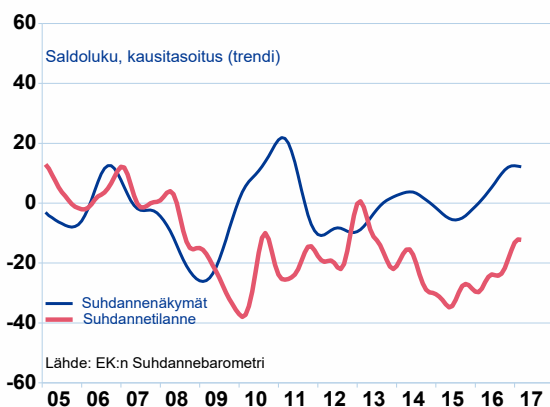
ODOTUKSET HITAASTI KONKRETISOITUMASSA

Elintarviketeollisuus on EK:n barometrin mukaan saanut lisää tilauksia ja henkilökuntaakin odotetaan lisäävän alkuvuoden aikana. Suhdannenäkymät ovat pysyneet vuoden lopun kirkkaina ja tuotanto-odotukset ovat lähikuukausille myönteiset. Nokka osoittaa siten vakaasti oikeaan suuntaan. Vallitseva suhdannetilanne on edelleen normaalia heikompi, vaikka se on vähitellen lieventynyt.

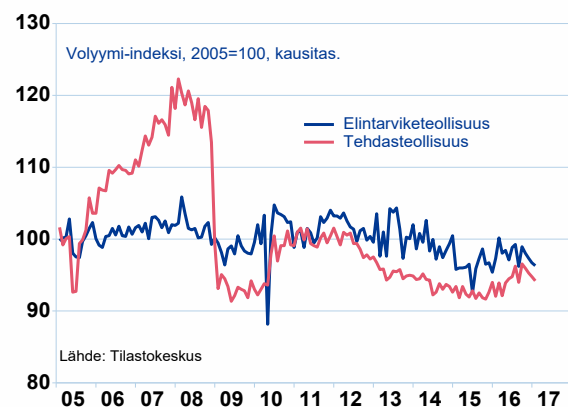
Yleisillä tuotantotilastoilla ei ole viime kuukausina ollut selvää suuntaa. Vuoden sisällä volyymit kasvoivat niin elintarvikkeiden kuin koko teollisuuden tuotannossa. Vuoden lopulla kasvu kuitenkin lopahti. Juomien tuotannossa koko vuosi oli selvästi parempi ja vuoden loppukin kohtalainen.

Elintarviketeollisuuden liikevaihto on pitänyt hentoisen nousunsa. Vientiliikevaihdossa oli enemmän lisäystä, mutta liikkeelle on nyt lähdetty hyvin alhaiselta tasolta.

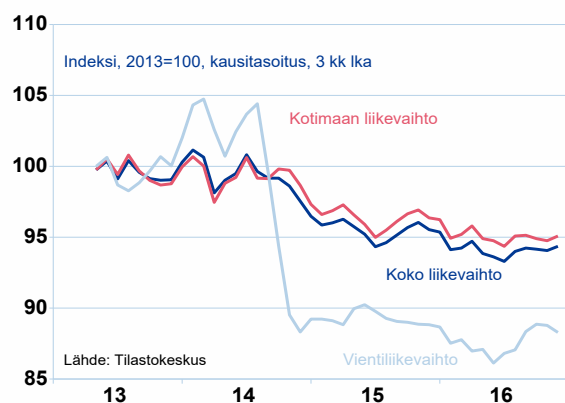
Elintarviketeollisuuden suhdanteet

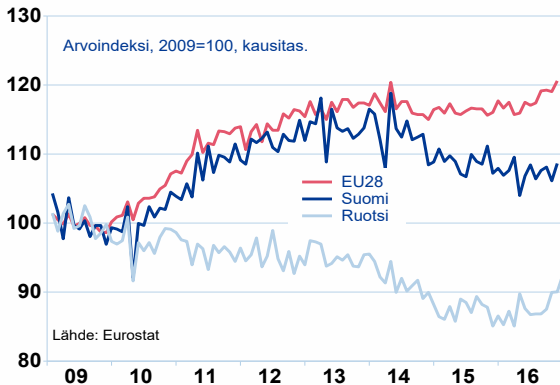
Elintarvike- ja tehdasteollisuuden tuotanto

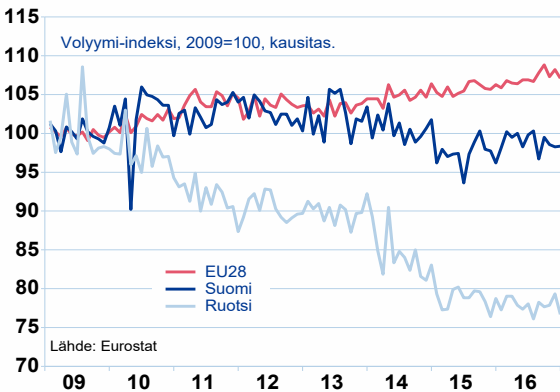
Elintarviketeollisuuden liikevaihdon kehitys

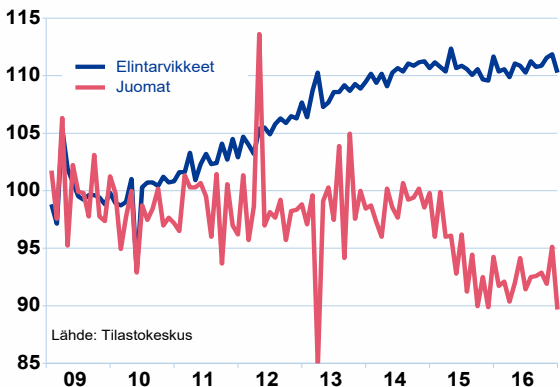
EU:n ja Suomen elintarviketeollisuuden liikevaihto

EU:n ja Suomen elintarviketeollisuustuotanto

Elintarviketeollisuuden palkkasummat

LIKEVAIHTO KASVAA EU-MAISSA JA RUOTSISSA

Suomen elintarviketeollisuus on viime kuukausina jäänyt EU:n ja Ruotsin vauhdista. Se voi olla ohimenevää, sillä suhdannekyselyissä elintarviketeollisuuden luottamus on heikentynyt nimenomaan Ruotsissa. Alan tuotannon taso maassa alhainen, mutta bkt:n kasvussa Ruotsi on EU:n kärkeä ja kasvu on siellä myös nopeampaa kuin USA:ssa. Normaalisti elintarvikeala seuraa kokonaistuotannon kehitystä.

TUOTANNON VOLYYMIT LASKIVAT VUODEN LOPUSSA

Elintarviketuotannon volyymit hiipuivat melko yhtenevästi vuoden lopulla. EU:lla ja Suomella on ehkä hiukan nouseva kehityssuunta, kun Ruotsilla tuotanto näyttäisi polkevan pikemmin paikallaan. Volyymikehitys vastaa kohtalaisesti maiden suhdannekyselyiden antamaa kuvaa.

TUOTANNON TASO SINNITTELI KRIISIVUOSINA

Pitkällä aikavälillä Suomen elintarviketeollisuuden tuotanto säilyi useimpia muita teollisuuden aloja korkeammalla, sillä ala ei kärsinyt finanssikriisistä niin paljon kuin muut. Vuonna 2016 tuotanto on samalla tasolla kuin 2005. Vain kemianteollisuus on pitänyt tasonsa paremmin kuin elintarviketeollisuus. Esimerkiksi metsäteollisuuden tuotanto vähentyi samana aikana 25 %.

INVESTOINNIT ENNÄTYSTASOLLA

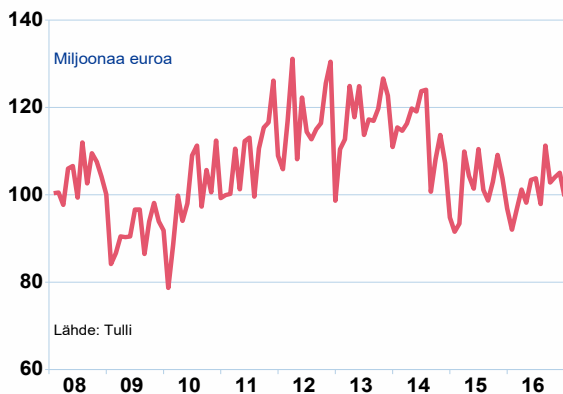
Elintarviketeollisuus luottaa tulevaisuuteen, sillä alan investoinnit ovat finanssikriisin jälkeen kasvaneet vuosi vuodelta ja viime vuonna ne lisääntyivät EK:n investointikyselyn mukaan yli 20 %. Investointiaste kohonnee pitkän ajan keskiarvon ja teollisuuden yleisen tason yläpuolelle. Investoinneista 3/5 on korvausinvestointeja ja 1/5 tähtää kapasiteetin lisäykseen.

PALKKASUMMIEN NOUSU KATKESI

Elintarvike- ja juomateollisuuden palkkasummien viimevuotinen kasvu katkesi joulukuuhun. Varsinkin juomateollisuudessa kuukausittainen heilahtelu on ajoittain ollut suurta. Palkkasumman ja työllisyyden kehitykset seuraavat viivästyneesti tuotannon muutoksia. Juomateollisuuden liikevaihdon kehitys alkoi heikentyä palkkasummaa vastaavalla tavalla jo vuonna 2012. Lasku pysähtyi viime vuoden aikana ja suunta pysyi joulukuuta lukuun ottamatta nousevana.

Työllistäjänä elintarviketeollisuus on vuoden 2015 tietojen mukaan suurempi kuin kemianteollisuus tai metsäteollisuus ja lähes yhtä suuri kuin elektroniikka ja sähköteollisuus.

Elintarvikkeiden ja juomien vienti

VIENNISSÄ SEKÄ LASKUA ETTÄ NOUSUA

Koko vuoden vienti jäi edellisvuoden tasosta, vaikka vuoden sisällä nousua nähtiinkin. Vuositasolla kasvua oli vain öljyissä ja rasvoissa. Tuoteryhmänä se on kuitenkin jäänyt alle oman tasonsa vuodesta 2013 lähtien. Maitotaloustuotteissa vuoden loppu oli hiukan parempi, mutta siinäkin koko vuosi jäi miinukselle. Ryhmän osuus elintarvikeliennistä oli 43 % ennen Venäjän tuontikieltoa. Nyt se on reilu kolmannes.

Elintarvikkeiden tai juomien vienti Venäjälle ei ole juurikaan elpynyt. Juomien vienti Ruotsiin on vetänyt viime vuosina hyvin, joskin viime vuosi jäi miinukselle alkuvuoden heikkouden vuoksi. Vuosi oli kuitenkin nousujohteinen ja kehitys vaikuttaa lupaavalta. Juomien vienti on nyt arvoltaan noin viidesosa elintarvikkeiden Ruotsin-viennistä. Siitä noin 40 % on maitotaloustuotteita. Tässä ryhmässä ei viime vuonna kasvua ollut sen enempää kuin koko elintarvikkeiden Ruotsin-viennissäkään.

ELINTARVIKKEIDEN HINNAT LASKEVAT

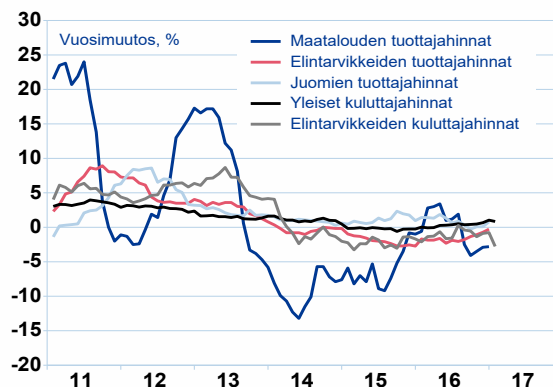
Elintarvikkeiden kuluttajahintojen lasku on kiihtynyt. Niiden hinnat laskivat nyt samaa 2 - 3 prosentin vauhtia kuin maatalouden tuottajahinnat. Elintarvikkeiden kuluttajahinnat laskivat koko viime vuoden. Keskimääräinen inflaatio on kohonnut lähelle yhtä prosenttia ja deflaatiouhka näyttää väistyneen.

Teollisuuden tuottajahinnat ja vientihinnat ovat selvässä nousussa samoin kuin kansainväliset raaka-ainehintaindeksit. Myös elintarvikeraaka-aineiden indeksit kohoavat ja vuosimuutokset ovat reilusti plussalla. Nousu on vähäisempää kuin muilla raaka-aineilla keskimäärin, mutta myös edeltävä hintojen lasku on jäänyt näillä vähäisemmiksi kuin muilla raaka-aineilla. Erityisesti öljyn hinta laski hyvin alhaiseksi.

Lisätiedot:

Johtaja Heli Tammivuori
heli.tammivuori@etl.fi
Puhelin 040 557 5667

Kuluttaja- ja tuottajahintojen kehitys

EU-MAISSA LUOTTAMUS VAHVISTUU

EU:n elintarviketeollisuuden luottamus on vahvistunut. Luekat ovat parantuneet kyselyn kaikilla osa-alueilla. Suomessa alan tuotanto-odotukset heikkenivät vuoden vaihteen jälkeen ja varsinkin hinta-odotukset ovat heikentyneet edelleen. Vähittäiskaupan luottamus on hyvä EU:ssa keskimäärin, mutta heikentynyt Suomessa ja Ruotsissa vuodenvaihteen jälkeen. Teollisuudessa luottamus näyttää yleisesti vahvistuvan niin Suomessa, Ruotsissa kuin EU-maissa keskimäärin.

TIETOA ALASTA

Elintarvike- ja juomateollisuus on Suomen suurin kulutustavaroiden valmistaja ja neljänneksi suurin teollisuudenala. Alan tuotannon bruttoarvo on **11,2 mrd. euroa**.

Elintarvike- ja juomateollisuus on merkittävä työllistäjä. Alan palveluksessa on **38 000 henkeä** yhteensä noin 2 000 toimipaikassa. Yrityksistä 65 % työllistää korkeintaan viisi henkeä.

Elintarvike- ja juomateollisuus nojaa kotimaisuuteen. Valmistettujen elintarvikkeiden kotimaisuusaste on keskimäärin **82 %**.

Elintarviketeollisuus on merkittävä viejä. Vuonna 2015 ruokia ja juomia vietiin **1,5 mrd. eurolla** ja tuotiin 4,4 mrd. eurolla.

Ruuan osuus kulutusmenoista on **12 %**, mikä on hieman alle EU:n keskiarvon.

Elintarviketeollisuusliitto ry

Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871
etl@etl.fi • www.etl.fi • Twitter: @ETL_fi